

Смс-повідомлення як нова форма мовної комунікації

Вінницький національний технічний університет

Анотація: У статті розглядається специфіка смс-повідомлень як нової форми мовленнєвої комунікації: досліджуються причини актуальності смс-спілкування, основні функції та властивості смс, що обумовлюють їх особливе місце у розмовному дискурсі.

Ключові слова: смс-повідомлення, мовна комунікація, функції та властивості смс.

Abstract: The article deals with peculiarity of sms as a new form of speech communication: reasons of actuality sms-conversation, main functions of sms, characteristics, determining special place of sms in colloquial discourse.

Key words: sms-messages, language communication, sms functions and properties.

Сучасний світ характеризується стрімким розвитком комунікаційних технологій та підвищенням ролі мобільного Інтернет-спілкування в житті не тільки окремої людини, а й усього суспільства. Це зумовлює зростання впливу нових форм комунікації на розвиток мови та її подальші зміни.

Інтернет та мобільний телефон стали невід'ємною частиною існування людини, роблячи його набагато легшим і зручнішим. Преса, радіо, телебачення виникли у зв'язку з певними потребами суспільства, обслуговують окрему сферу його життя і тому мають певні особливості мовної репрезентації. Мобільний зв'язок, що є засобом комунікації, можна порівняти, з одного боку, із засобами масової комунікації (друк, радіо, телебачення), з іншого, із засобами індивідуальної комунікації (наприклад, зі стаціонарною телефонною мережею). Технічний процес відкриває нові кордони для спілкування, яке сьогодні все частіше відбувається у віртуальному просторі.

Маленький розмір екрану мобільного телефону й обмежена кількість знаків зумовили появу «мови смс» (від англійського sms 'short message service'), ще більш короткої, ніж та, якою користуються під час спілкування в Інтернеті. Та й зміст такого повідомлення не обмежується тільки словами, сьогодні до його складу входять знаки, графічні зображення і, навіть, фотографії. Дуже часто «мова sms» схожа на ребус, до складу якого входять малюнки, літери, цифри, знаки пунктуації. Наприклад, "I <3 u" слід читати як "Я тебе кохаю". Це sms-повідомлення складається з піктограми "<3", що означає "серце" і вживається в значенні "кохати" та літери "U", яка замінила слово "тебе".

Історія розвитку «мови sms» досить цікава. Після винаходу, більше десяти років цей сервіс залишався без уваги, а згодом за короткий період часу став для більшості операторів мобільного зв'язку чи не основним джерелом додаткового прибутку.

Перше використання sms відбулося в Англії, коли у 1991 році інститут стандартів у області телекомунікацій (ETSI) запропонував механізм обміну невеликими блоками текстової інформації між мобільними абонентськими станціями. Придумав цю форму спілкування Нейл Папуорт (Neil Papuorth) – інженер компанії Vodafone. 3 грудня 1992 року, саме напередодні Різдва, він відправив перше в світі sms-повідомлення. Використовуючи персональний комп'ютер, Нейл Папуорт надіслав таке привітання: "Merry Christmas-92". На світ з'явилася нова технологія, яка змінила життя мільйонів людей, надавши їм можливість спілкуватися за допомогою sms.

На сучасному етапі усе частіше починають говорити про існування окремої «sms-мови», що розвивається всередині різних мов. Зокрема, в США на «мову sms» переклали "Іліаду", у Франції деякі сайти представлені англійською, французькою та «мовою sms». Текстові повідомлення використовують для реклами, сповіщень від банків та різних компаній, створено кілька мільйонів сайтів з прикладами святкових, гумористичних sms тощо. В Іспанії створено проект під назвою "Diccionario SMS", організований іспанською Асоціацією користувачів Інтернету та сервісами MSN и Lleida.net (сайти безкоштовної відправки sms). Названо словник також «мовою sms» – "Ehoxtiuxati" ("Hecho por ti u para ti") [Diccionario SMS]. Отже, це явище досягло таких масштабів, що на нього не можна не зважати. У той же час, говорити про існування «sms-мови» не зовсім коректно з наукової точки зору, оскільки вона послуговується лексикою, синтаксисом загальнонаціональної мови, хоча і в дуже спотвореному вигляді. Науковці визначають сленг sms та чатів як соціолект, різновид молодіжного сленгу, оскільки саме молодь є основним користувачем вищезазначених послуг і автором новотворів у цій сфері.

У якості характерних рис «мови смс» можна виділити:

1. Наявність електронного каналу передачі. Західні дослідники визначають цей вид комунікації терміном «комп'ютерно-опосередкована комунікація» (Computer-Mediated Communication).

2. Опосередкованість. Спілкування між учасниками комп'ютерної комунікації відбувається за допомогою технічних, електронних засобів зв'язку.

3. Дистанційність. Віддаленість учасників комп'ютерної комунікації один від одного і, як правило, відсутність безпосереднього візуального контакту між ними.

4. Гіпертекстовість. В комп'ютерному дискурсі тексти представляють собою гіпертекстову систему, що складається з вузлів (інформаційних одиниць) і заданих на них асоціативних зв'язків. Це породжує 3-х або навіть n-вимірний інформаційний простір і створює інформаційне середовище.

5. Віртуальність. Під віртуальністю розуміється знаковий, символічний характер комп'ютерно-опосередкованої взаємодії.

6. Креолізованість. Вона означає, що в текстах, які представлено в електронному вигляді, використовуються не лише лінгвістичні, а й паралінгвістичні засоби, наприклад, малюнок, фотографія, а також застосовуються різні шрифти, кольори, графічні символи тощо. Передача емоцій та інших невербальних засобів за допомогою «смайликів». Незважаючи на опосередкований характер комп'ютерного дискурсу і відсутність прямого, візуального контакту між його учасниками, комп'ютерна комунікація може бути доволі емоційною і для цих цілей використовуються не лише вербальні, але і невербальні засоби, до яких можна віднести передачу емоцій, міміки за допомогою «смайликів», які представляють собою поєднані в певному порядку знаки пунктуації. При їх розгляді під кутом у 90 градусів, «смайлики» стають схожими на «личка», що відображають ті чи інші емоції, наприклад: :-) – радість. :- (– прикрість. :- I – байдужість. 8-O – подив. `:-) – легке здивування. :- T – наполегливість. :- E – злість.

7. Комп'ютерна етика та етикет. Процес комунікації поділяється на окремі фрагменти – комунікативні акти. Класичною моделлю комунікативного акту є діалог, як комунікативна взаємодія, щонайменше, двох учасників. Учасники мають певний комунікативний статус.

Смс-повідомлення виступають альтернативою безпосередній та телефонній комунікації: смс-повідомлення використовують при неможливості здійснити або бажанні уникнути безпосереднього контакту або телефонної бесіди з адресатом комунікації. Приватний характер смс-повідомлень, що якісно відрізняє їх від телефонної розмови, забезпечує конфіденційність комунікації – зміст повідомлення є відомим лише партнерам комунікації.

На рівні масової комунікації короткі повідомлення представлені у формі смс-реклами, смс-ігор та смс-інформаційних служб: новин, результатів футбольних матчів, біржових курсів і т. д. Але найпоширенішою є смс-служба у міжперсональній комунікації (interpersonale Kommunikation), що користується широкою популярністю серед людей різного віку, різних національностей та різного соціального статусу і зайняла чільне місце у їхньому повсякденному житті.

Смс-повідомлення використовуються для різних цілей, таких як: домовленість про зустріч, запит інформації, розповідь останніх новин, або щоб просто сказати привіт і т. д. Смс-комунікація надає також можливість міжперсональної підтримки, коли при відчутті нудьги або страху через відправлення смс-повідомлення покращується настрій.

Стилістика телефонних повідомлень – смс – має багато спільних рис зі стилістикою комунікації у мережі Інтернет. Обидва різновиди електронної комунікації найчастіше реалізують письмову форму розмовно-побутового стилю. Однак смс відрізняються більшою стислістю, оскільки мають технічні обмеження в кількості знаків одного повідомлення й відповідної його вартості.

У цілому визначають такі основні риси цього жанру: стислість, відносна концентрація нестандартних орфографічних маркерів, за формою це «маленька розмова», моментальність, приватний характер змісту, сильна залежність від засобу передачі інформації, адже в мобільному телефоні обмежений набір клавіш, кожна з яких функціонально має по кілька літер. Усе це впливає на мовний образ смс.

У зв'язку з тим, що у світі молоді комунікативні засоби займають чільне місце, постає питання, як комунікативні засоби, а саме мобільний телефон, і смс зокрема впливають на мову і повсякденний спосіб життя молоді [2: 163].

Електронні листи, смс та ммс є асинхронними засобами, в яких прямий обмін інформацією (безпосередній взаємозв'язок) є неможливим, хоча вони наближаються до синхронізації та дозволяють спілкуватися у майже реальному часі. З того моменту, як невелика кількість інформації, а саме 160 символів, може передаватися під час її написання, мова почала пристосовуватися до нових засобів передачі інформації, які роблять письмове спілкування ефективнішим при меншій затраті часу та зрозумілим при наявності мінімальних непорозумінь. І мова, насправді, змінилася: із зростанням використання електронних листів, смс та ммс з'явилася та розвилася низка нових форм –

гібридних форм, які поєднують особливості розмовної мови та письмової, що як результат може представляти незрозумілу та закодовану мову [1: 129].

Лінгвісти наголошують на тому, що засоби комунікації впливають на вибір мовних засобів. Тому виникає поняття „мовна культура смс-спілкування”, що визначає вплив смс-спілкування на розвиток загальної культури мовлення не тільки певного суспільного прошарку, а суспільства в цілому.

Отже, окремим і важливим аспектом розвитку смс-повідомлень є їх вплив на стандартну мову. Активність, орієнтованість на живе, невимушене спілкування сприяють змінам у нормах літературної мови у напрямку її лібералізації та породжують сумніви в непорушності й обов’язковості дотримання літературних норм, через що деякі мовознавці говорять про негативний вплив самих смс-повідомлень.

Пропоную визначити декілька аспектів впливу смс-повідомлень на загальну культуру мовлення: по-перше, негативний вплив, що полягає в обмеженості «мови смс» та пристосування цієї мови до повсякденного життя індивіда; по-друге, позитивний вплив, який визначається появою нових лінгвістичних форм, що представляють взаємозв’язок мови та сучасних технологій та по-третє, соціальний аспект, в якому відображаються особливості смс-комунікації різних суспільних верств населення за гендерною, професійною та суспільною ознакою.

Отже, розвиток сучасних технологій зумовив розвиток смс-комунікації серед всіх верств населення; смс-комунікація стала загальною формою спілкування між людьми на одному рівні з листуванням, електронним листуванням та безпосередньою комунікацією; смс-комунікація впливає на розвиток та вдосконалення стандартної мови, що має позитивні та негативні риси.

Список використаної літератури

1. Гриценко Т. Б. Культура мовлення як компонент комунікації студентів // Науковий вісник Національного аграрного університету / НАУ. - К., 2003. - Вип. 65. - С. 127-134.
2. Хейлик Т.А. СМС як нова форма мовної комунікації // Вісник Дніпропетровського університету . Серія «Мовознавство». №11. 2009. - Вип. 15, т. 2. - С. 160-165.
3. Frehner C. 1978- Email – SMS – MMS : the linguistic creativity of asynchronous discourse in the new media age / Carmen Frehner. – Bern : Peter Lang AG, International Academic Publishers, 2008. – 294P.

Утрерас Альфредо, ФЕЕЕМ, гр. 1ЕМ-136
e-mail: halo_42@hotmail.es

Науковий керівник: Горчинська Людмила Володимирівна, старший викладач кафедри мовознавства
Вінницького національного технічного університету, м. Вінниця
e-mail: amila5@ukr.net

Alfredo Wladimir Utreras Albuja, ФЕЕЕМ , гр. 1ЕМ-136
e-mail: halo_42@hotmail.es

Supervisor: Horchinska Lyudmila Volodymyrivna, Senior Lecturer of the Linguistics Department of Vinnytsia national technical university, Vinnytsia.
e-mail: amila5@ukr.net